

Zamorske narodne pripovedke.

Preložil Fran Erjavec.

I.

PREMETENI ZDRAVNIK ALI STRAH PRED SMRTJO KOT ZDRAVILO.

starih časih je živela v Bagdadu ženska, ki je bila tako debela, da ni mogla več hoditi. Nekega dne je zato šla k zdravniku iskat leka za to nepriliko.

Ko pride do njega, ji reče: »Stopi bliže!«

Ona sede in on jo vpraša, kako ji je. Žena mu odgovori: »Vse je dobro. Prišla pa sem k tebi, da me preiščeš.«

Zdravnik vpraša: »Kaj ti pa ni prav?« Ona odvrne: »Prosim te, daj kako zdravilo zoper mojo

debelost.«

Zdravnik pravi: »Kakor bo božja volja, toda najprej moram vprašati proročišče, da vidim, kako zdravilo bo primerno tebi. Vrni se sedaj domov in jutri pridi po odgovor!«

In žena pravi: »Naj se zgodi božja volja!« ter odide domov.

Drugega dne pride po odgovor. Zdravnik pravi: »Draga gospa, pregledal sem knjigo in našel, da boš morala čez sedem dni umreti, zato ne potrebuješ zdravil, ker boš itak kmalu, čez sedem dni umrla.«

Ko začuje gospa zdravnikove besede, se jako prestraši, zakaj uverjena je bila, da bo morala umreti. Vrne se domov ter od same žalosti ne more ne jesti in ne piti, zato je jako shujšala. Tako je prišel sedmi dan, a ona ne umrje. Pride osmi dan, a ona je še vedno živa. Tedaj odide k zdravniku in mu pravi: »Danes je že osmi dan, a jaz še vedno nisem umrla.« In zdravnik ji pravi: »Si li sedaj debela ali suha?« Ona odvrne: »Suha sem, zakaj od strahu pred smrtjo sem popolnoma shujšala.« Zdravnik reče: »Baš to je bilo zdravilo — strah!«

In žena odide ozdravljena domov.

II.

ZGODBA O STEPNIH ŽIVALIH IN PODGANI.

Nekoč je živela podgana, ki si je redila kravo. Tedaj se dogovore vse stepne živali, lev, slon, povodni konj in leopard in tudi zajček: »Pojdimo in ukradimo kravo.«

In lev gre tja, da bi odpeljal podgani kravo. Najde jo doma ter ji reče: »Veš ti, podgana, prišel sem te presleparit za kravo.«

Podgana pravi: »Seveda, gotovo. Toda če me opehariš za mojo kravo, te s palico ubijem.«

Lev odvrne: »Tudi prav,« in odide nazaj k svojim prijateljem ter jim sporoči: »Podgana pripoveduje o ubijanju.«

Nato pravi slon: »Potem jo grem osleparit jaz.«

Slon odide in najde podgano doma. Reče ji: »Prišel sem te osleparit.« Podgana odvrne: »Če me oslepariš, te s palico ubijem.« Tudi slon se zboji.

Zajček pa meni: »Potem jo grem pa opeharit jaz.«

Tedaj rečejo lev, slon, leopard in povodni konj: »Premagala je nas, pa bi jo prevaral ti?« Zajček odvrne: »Da, jaz jo prevaram!« ter se odpravi.

Tudi on dobi podgano doma in ji reče: »Sestra moje matere, kako vam gre pri delu?« Podgana odgovori: »Tako, tako!« Zajček meni: »Daj mi palico, pasel ti bom kravo.« Podgana privoli in mu da palico.

Zajček je pasel do noči, potem je pa gnal domov in kravo spravil v hlev. Podgana je molzla kravo, zajček se je pa spravil k ognjišču in se delal, kakor da spi. Ko vidi podgana zajca spečega, ga hoče zbuditi, toda zajček se ne da predramiti. Tedaj prinese podgana vode in ga polije. Zajec plane pokonci in oplazi podgano s palico. Podgana zbeži in se zmuzne v luknjo, a zajec privali kamen, ga zavali na luknjo, gre po kravo in jo odvede s seboj.

Ko se zajček vrne, najde tam še vedno leva, slona, leoparda in povodnega konja. Vsi mu pravijo: »Veš kaj, zajček, kravo ti bomo vzeli.« Zajček odvrne: »Seveda, lahko jo obdržite in vzamete vse meso, da mi daste le mehur.« Potem kravo zakoljejo ter vzamejo iz nje mehur, ki mu ga dado, sami pa vzamejo meso, Zajček dobi le mehur in odide z njim.

Ko se nekoliko oddalji, ga napihne, vzame palico ter začne udrihati po njem. Ko je tako tolkel po njem, kriči: »Mati, nikdar več ne storim tega, draga gospal!« Ko začuje lev zajčkovo kričanje, hitro zbeži s slonom, leopardom in povodnim konjem. Ko zajec vidi, da beže, se vrne ter najde še vse meso. Potem zveže vse meso ter jih pokliče nazaj. In ko pridejo, prime leva, gre z njim do svoje košare in pravi: »Pojdi in prinesi vode!« Lev odide po vodo. Potem pozove slona in mu veli: »Hitro nakolji kamenja, da dobimo kuriva za kuho!« Potem pokliče povodnega konja in mu pravi: »Ti pa pojdi in prinesi

bambusovo palico, ki ne bo imela nobenega kolena, da nataknejo nanjo meso.«

Ko pride lev do vode, zajema s košaro, a vsa scurlja zopet iz nje. Slon je hotel nacepiti kamenja, toda zlomi se mu sekira. Povodni konj je iskal bambusove palice, ki bi ne imela nobenega kolenca, toda ne najde je. Ko se vrnejo, jih vpraša: »Kje je voda?« Odvrnejo mu: »Zajemali smo jo, a je vsa iztekla.« Nato zajček: »In kje je kamenje?« Odgovore mu: »Cepili smo kamenje, toda zdrobila se je sekira.« Potem vpraša še: »Kje je bambus?« Odvrnejo mu: »Iskali smo ga, toda nismo ga našli.« Tedaj vzame svojo palico in sulico ter jih zapodi. Povodnega konja prežene v vodo, kjer živi še danes. Leva prežene v puščavo, slona pa v gozd. Tako je vse meso ostalo zajčku.

III.

KOLOMODUMO.

V pradavnih časih je živela na svetu strašna pošast. Imela je jezik, ki je bil eno miljo dolg, in rep, ki je segal do konca sveta. Njeno telo je bilo luskinasto kakor krokodilovo in njeno žrelo tako strašno veliko, da je mogla na en dušek požreti vprežen voz. To strašilo se je zvalo Kolomodumo. Lezlo je sem ter tja, lovilo z velikanskim jezikom ljudi in živali ter jih nosilo v svoje odprto žrelo. Toliko časa je delala pošast to, da je požrla vse ljudi z njih živino in z domačimi živalmi vred. Vsa mesta in vasi so se izpremenile v razvaline, po katerih so lajali šakali in se plazile kače.

Ostala je samo ena žena, ki se je skrila v gošči v gozdu. Kolomodumo ni mogel za njo, ker se je že preveč nažrl. Imela je s seboj sina, ki je bil čudovit otrok. Že od prvega dne, ko se je bil rodil, je imel zobe in je znal govoriti. Ko je deček nekoliko odrasel, je kazal mnogo razuma in junaštva. Iz železa si je skoval različno orodje, močne sulice in velik, dvorezen ter jako oster nož. Vsak dan se je boril z divjimi zvermi in varoval mater. Premagal je celo leva, ker je bil jako močan. Bal se ni ničesar. Na svojih lovskih pohodih je prišel tudi do razvalin človeških bivališč. Doma je vprašal mater, kdo je tam prebival. Tedaj mu je povedala o strašni nesreči, ki je zadela ves svet. Svarila ga je, naj se nikar ne približa Kolomodumi, toda deček je gorel od želje, da bi se bojeval s pošastjo. Končno ga mati ni mogla več zadrževati. Odšel je, oborožen s sulicami in z velikim nožem, da poišče Kolomoduma. Nekega dne najde na tleh nekaj debelega, črnega, kar je bilo dolgo, več nego miljo. Bil je strašni jezik pošasti. Bliskoma zavihti nož in ga prereže na dvoje. Čudni stvor

ga torej ni mogel zgrabiti več z jezikom. Gre dalje in zagleda Kolomoduma kakor veliko goro, ki je iztezal dolgo žrelo po njem. Deček pa skoči na stran in vrže pošasti sulico v oko. Njegov trebuh je bil od neprestanega žretja hudo napet, zato se ni mogel hitro obrniti. Nato vrže še eno sulico v drugo oko, in zver je bila slepa. Potem jo je suval v glavo, dokler ji ni zaprla smrt žrela. Nato je pretipal telo, da bi videl, kje bi ga mogel najlaže preparati. Končno nastavi nož, a iz notranjosti začuje bolešno kričanje. Potem sune drugje, in zopet začuje pasje lajanje. Poizkusi še na tretjem kraju, a zopet zasliši človeško vpitje: »Pusti, ranil me boš!« Deček ne ve več, kje bi se lotil. Končno si misli: »Ej kaj, če vas tudi nekoliko ranim, moram vam pomagati ven, ne morem vas prepustiti tu smrti.« Rečeno, storjeno: prepara podolgem trebuh in tedaj pridejo iz njega vsi, ljudje in živali. Vsi so hiteli nazaj v svoja opustošena domovja in jih zopet popravili. Tudi junaški deček se je preselil z materjo k njim.

Nekega dne so se zbrali ljudje k velikemu posvetovanju. Nekateri so rekli: »Izvolimo dečka za kralja!« Drugi so menili: »On nas je z nožem hudo ranil in nismo mu še odpustili. Najbrže ni niti človek, nego čarovnik, zato ga rajši ubijmo!«

Zmagali so morilci. Napadli so dečka in ga ubili. Toda, ko je umrl, je zapustil zemljo in odšel k bogovom, kjer je postal kralj.

Jutranja.

*Čez zlato pogorje, čez rosno ravan
privriskal, prismejal se mladi je dan;
in rože prebujene so zadehtele
in ptice vse budne veselo zapele ...*

*Čez polje je hušnil skrivnosten šepet
in gaj se je zdramil, in buren trepet
je šel mu skoz sočno, kipeče telo —
njegova molitev kipi zdaj v nebo.*

*Od solnca ožarjen, ves mil in lahak
škrjanček se dvignil visoko je v zrak
in strune srebrne in zlate ubral —
in pesem o sreči sladkó zažvrgljal ...*

Miroslav Kunčič.